ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ ΙΖ'. — ΑΡΙΘ. 5893 | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΡΙΩΤΗΣ | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΟ ΑΡΙΘ. 3 | Τηλ. 30-221—30-222—ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡ. 2

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΤΗΣΙΑ .... Δρ. 720
ΕΞΑΜΗΝΟΣ .. » 360
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΤΗΣΙΑ .... » 3
ΕΞΑΜΗΝΟΣ . » 1.5
ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΕΤΗΣΙΑ .... » 10
ΕΞΑΜΗΝΟΣ . » 6

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1938

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

ΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΝ ΑΜΦΙΒΟΛΙΩΝ

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, Νοέμβριος [Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας].—Παρ' ὅλας τὰς πληροφορίας καὶ τὰς ἑρμηνείας, ποὺ παρέχονται ἀπὸ γνῶς ἀπὸ τὰς ἁρμοδιωτέρας πηγάς, δὲν γίνεται δυνατὸν νὰ δοθῇ τὸ αἴσθημα τῆς διαυγοῦς ἀτμοσφαίρας, ὑπὲρ ἡ ἐντύπωσις ὅτι, ὅ,τι γίνεται, γίνεται μὲ τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποίαν μόνος ὁ ἀνοικτὸς καὶ καθαρὸς ἀέρας καὶ μόνη ἡ σταθερὰ πεποίθησις ἐπὶ μιᾶς συντελουμένης πράξεως ἐμπνέουν. Καὶ εἶνε γνωστόν, διότι εἶνε εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι μόναι αἱ πράξεις ποὺ γίνονται εἰς τὸ φῶς καὶ μὲ τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεως φέρουν τὸν σπόρον τῆς διαρκείας καὶ τῆς εὐεργετικῆς γονιμότητος. Ἐνῶ, ἀντιθέτως, εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον γενικὸν τὸ αἴσθημα κι' ἐδῶ καὶ παντοῦ ὅτι δύλα ὅσα γίνονται κατὰ τοὺς δύο τελευταίους μῆνας, γίνονται μέσα εἰς τὴν δυσχέρειαν, τόσον ὥστε κάτω ἀπὸ τὴν γενικὴν καὶ ἀγαθὴν, διὰ τοὺς λαοὺς, πρόθεσιν γαράζιος νέων δρόμων καὶ ἀποδοχῆς νέων μεθόδων, νὰ διαρτιζῶνται παντοῦ, εἰς δύους τοὺς κύκλους, καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ, ἂν πράγματι τὰ βήματα ποὺ γίνονται, γίνονται κακῶς καὶ ἐπὶ σταθεροῦ ἐδάφους.... Ἡ μόνη βεβαιότης τῆς περιόδου, τοῦ διήρκεται ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Εὐρώπης αὐτὸν τὴν καιρόν, εἶνε ἡ.... ἀμφιβολία. Ἡ ἑρμηνεία αὐτη, τῆς καταστάσεως φαίνεται δξύμωρος, βεβαιωνόμενον ὅτι ἡ βεβαιότης καὶ ἡ ἀμφιβολία εἶνε δύο ἐντελῶς διάφορα νοήματα, ἀλλὰ εἶνε πραγματική. Διότι δξύμωρος δὲν εἶνε ἡ ἑρμηνεία, ἀλλὰ ἡ κατάστασις. Ὅπως τοιαύτη εἶνε δλαι αἱ καταστάσεις ποὺ παραπαίουν εἰς τὴν διψίχην καὶ συνεπῶς εἰς τὴν σύγχυσιν. Ὑπάρχει, τάχα, ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἀπὸ τὴν γκισὴν αὐτὴν κατάστασιν δὲν ἐξαιροῦνται, οὔτε τὸ γεγονὸς τῆς ἐπισκέψεως τῶν Ἄγγλων ὑπουργῶν, οὔτε ἡ ἀγγελθεῖσα γαλλογερμανικὴ δήλωσις; Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ δὲν ὑφίσταται, δι' ὅλους ὅσοι γνωρίζουν, ἐξ τὴν οὐσιώδη μεταβολήν, ποὺ ὑπέστη τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμα τῆς ἐπισκέψεως καὶ τῶν ἀγγλογαλλικῶν συναντήσεων ἐντὸς τῶν τελευταίων ἡμερῶν, εἴτε τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἐπέτρεψαν τὴν διαμόρφωσιν καὶ τὴν ἀναγγελίαν τῆς γαλλογερμανικῆς δηλώσεως γεναμένην δλίγας ὥρας πρὸ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ κ. Τσάμπερλαιν καὶ τοῦ λόρδου Χάλιφαξ — ὑποδοχῆς θερμοτάτης καὶ χαρακτηριστικῆς τῶν πραγματικῶν διαθέσεων τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ἀπέναντι τῶν φίλων του.

Τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμα τῆς ἐπισκέψεως περιελάμβανε δλα τὰ κεφάλαια, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὸ ἀλληλέγγυον ποὺ θὰ εἶνε γιὰ πολλοὺς λόγους ἀναπόφευκτον μεταξὺ τῶν Ἄγγλων καὶ Γάλλων ὑπουργῶν ἢ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν ἔχουν ὁ λόγος, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὴν ἔκτασιν, ποὺ ἀνεμένετο. Καὶ τὰ κεφάλαια ταῦτα ἦσαν: ἡ τακτοποίησις τῶν γαλλογερμανικῶν σχέσεων. Ἡ λήψις κοινῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ ἰσπανικοῦ προβλήματος καὶ, κατὰ προέκτασιν τούτου, ἡ ἐξομάλυνσις τῶν ἰταλογαλλικῶν διαφορῶν. Ἡ λήψις κοινῆς ἀποφάσεως ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τῆς κεντρικῆς καὶ ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ, τέλος, ἐκεῖνο τῶν ἀποικιῶν ἤ, εἰς τὴν θέσιν του, ἐκεῖνο τῶν ἐπὶ ἴσου ἐπιτρέπου ἰκανοποιήσεων τῆς Γερμανίας.

Ἐπὶ πάντων τῶν ἐν λόγῳ προβλημάτων, αἱ ἐκ τῶν πρὸ τῆς ἐφέσεως τῶν Ἄγγλων ὑπουργῶν ληφθεῖσαι ἐνταῦθα γαλλικαὶ ἀποφάσεις — εἰς μερικά, καθὼς ἐπὶ τοῦ ἰσπανικοῦ, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Λονδίνου — εἶχαν δώσῃ ἤδη τὴν ἀπάντησιν, ἀποκρούουσαν, διὰ σήμερον, ἂν ὄχι τὴν ἀνταλλαγὴν σκέψεων, ἀλλὰ πάντως τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἤδη ἀποφασισθέντων, εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὴν μὴ ἀναγνώρισιν εἰς τὸν Φράγκο τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμπολέμου, εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὴν μὴ ἀπόδοσιν τῶν ἀποικιῶν εἰς τὴν Γερμανίαν.

Οὕτω πως αἱ συναφεῖαι περιορίσθησαν κυρίως εἰς τὸ σύνολον τῶν ζητημάτων, ποὺ ἀναφέρονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν στρατιωτικὴν καὶ οἰκονομικὴν συνεργασίαν τῶν δύο Συμμάχων, ὅπερ ἂν εἶνε καθὼς εἶνε πράγματι πλέον ἡ οὐσιώδες κεφάλαιον, ἀλλὰ ἡ παρουσία καὶ ἡ ἀνάλυσις τοῦ ἀφαιροῦν μέρος τῆς ἡδεμίας, ποὺ θὰ ἤθελε κανεὶς ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν ρύθμισιν τῶν ἄλλων ζητημάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ γαλλογερμανικόν. Τὸ δὲ θέμα τοῦ κ. Τσάμπερλαιν συνομιλοῦντος «ἐν τέτ α τέτ» ἐπὶ μακρὸν μετὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, στρατηγοῦ Γκαμελέν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ, ὡς στερούμενον σημασίας.

Ἀλλ' ἐντοιαῦτα οἰκοθεν ὅτι ἡ ἀπ' εὐθείας μεταξὺ Παρισίων καὶ Βερολίνου συμφωνηθεῖσα Δήλωσις—ἐπὶ τῆς ὁποίας, βεβαίως, ἐπηρῄθη λεπτομερῶς ἐνήμερον τὸ Λονδῖνον—κατέστησε πιεστὴν τὴν συζήτησιν, εἰς τὸν τόνον καὶ τὴν ἔκτασιν, ποὺ εἶχαν προβλεφθῇ εἰς τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμα τῶν συναντήσεων, τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει διόλου ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ σπουδαιοτάτην πρᾶξιν τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως καὶ ὅτι ὡς τοιαύτη δὲν εἶνε ἕνα τῶν κυριωτέρων θεμάτων τοῦ πολιτικοῦ καὶ διπλωματικοῦ κόσμου αὐτὴν τὴν στιγμήν. Δὲν γνωρίζομεν ποῖα εἶνε ἐπὶ τούτου ἡ σκέψις τοῦ κ. Τσάμπερλαιν, μολονότι γνωρίζομεν ὅτι κεντρικὴ πολιτικὴ τοῦ ἰδέα εἶνε ἡ προέκτασις καὶ ἡ ὁλοκλήρωσις τῶν συμφωνιῶν τοῦ Μονάχου καὶ τοῦ πνεύματος, ποὺ τὰς ὑπηγόρευσεν, πνεύματος ἀποκλείοντος πᾶσαν βιαίαν ἀνατροπὴν τῆς παρούσης τάξεως, δυνάμεθα νὰ εἴμεθα μᾶλλον πεπεισμένοι ὅτι ἡ γαλλογερμανικὴ Δήλωσις προκαλεῖ εἰς αὐτὰν εὐχάριστα κατ' ἀρχὴν αἰσθήματα.

Εἶνε ἄλλο ζήτημα, ἂν ἄλλοι ἀγγλικοὶ κύκλοι — κι' ἐννοοῦμεν πολιτικοὺς τοιούτους—δὲν ἀποδέχονται ἀσυζητητεὶ τὸν παραλληλισμὸν τῆς ἀγγλογερμανικῆς Δηλώσεως τοῦ Μονάχου, περιοριζομένης εἰς γενικότητας καὶ μᾶλλον ἀπροσδιορίστους, πρὸς τὴν ἀγγελθεῖσαν γαλλογερμανικήν, καὶ δὲν ἐννοοῦν τὴν πραγματικὴν ἔκτασιν τοῦ σημείου διὰ τοῦ ὁποίου ἀνταλλάσσεται μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας ἡ ὑποσχεσις σεβασμοῦ τῶν συνόρων τῶν δύο κρατῶν, διερωτώμενοι ποῖα θὰ εἶνε ἡ στάσις τῆς Γαλλίας εἰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας θὰ ἐκαλεῖτο ἐνδεχομένως αὐτη νὰ λάβῃ μίαν τοιαύτην εἴτε ἀπέναντι τῆς Γερμανίας, εἴτε ἀπέναντι ἄλλων εὐρωπαϊκῶν παραγόντων καί, συνεπῶς, ἀποφαινόμενοι μετὰ πολλῶν ἀμφιβολιῶν ἐπὶ τῶν θετικῶν ἀποτελεσμάτων της καὶ τῆς διαρκείας της... Ἀλλὰ καθὼς εἴπαμεν καὶ εἰς τὴν ἀρχήν, δίδοντες τὸν χαρακτῆρα τῆς ὁμιχλώδους ἀτμοσφαίρας ἐντὸς τῆς ὁποίας κινοῦνται τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης, αἱ ἀμφιβολίαι εἶνε γενικαί, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ἐπαρκῶς ἐπίμονοι, εἴτε ἐν' αὐτῶν καθ' ἑαυτὸν τῶν γεγονότων, ἀμφιβολίαι προκαλούμεναι καὶ ἀπὸ τὴν πεῖραν τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ ἀπὸ τοὺς παράγοντας, ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται ἡ τήρησις τῶν ὑποσχέσεων. Ἐπὶ τούτου δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ στερουμένη σημασίας, κάθε ἄλλο, ἡ σημερινὴ ἐπίμβασις τοῦ πρεσβευτοῦ καὶ γερουσιαστοῦ κ. Μπεραντζὲ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν προβλημάτων συζήτησιν τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας, δηλώσαντος ἐν πλήρει γνώσει τῶν πραγμάτων ὅτι «ἐκ τῶν διπλωματικῶν ἐκθέσεων θὰ ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ Γερμανία προετοιμάζει διὰ μέλλον προσεχῆς ἐνέργειαν κατὰ τῆς Οὐκρανίας», ὅπερ ἔφερε τὸν πρώην πρωθυπουργὸν κ. Λαβάλ, ὅστις εἶνε ἐξ ἴσου καλῶς πληροφορημένος ὅσον καὶ ὁ κ. Μπεραντζέ, νὰ ζητήσῃ τὴν καταγγελίαν τοῦ γαλλοσοβιετικοῦ Συμφώνου ἀκριβῶς διὰ ν' ἀποφύγῃ ἡ Γαλλία περιπλοκὰς συγκρουομένης πρὸς τὴν πολιτικὴν ποὺ φαίνεται ἐφαρμόζουσα σήμερον...

Πάντα ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα βυθιζόμεθα νὰ προσθέσωμεν τὰς βαθείας ἀπορίας τῆς Ἀμερικῆς δι' ὅσα παράδοξα συμβαίνουν κατ' αὐτάς, ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο, παρέχουν πιστὴν εἰκόνα τῆς ἀσαφείας καὶ τῆς ἐν διψίχῃ ἀβεβαιότητος τῶν ἡμάτων, ποὺ γίνονται πρὸς ἀντάρεσιν τοῦ δρόμου τῆς σωτηρίας, δρόμου λίαν ἀμφιβόλου διὰ τοὺς σημερινοὺς δδηγούς.

ΑΠ.

ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΘΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως κ. Ι. Μεταξᾶς προέβη εἰς τὰς κάτωθι βαρυσημάντους δηλώσεις πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου ἐπὶ τῆς διεθνοῦς θέσεως τῆς Ἑλλάδος:

—Δὲν ὡμίλησα μέχρι τοῦδε δημοσίᾳ περὶ ζητημάτων ἐξωτερικῆς πολιτικῆς διότι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη ἀνάγκη, καθὼς ἡ ἀρίστη θέσις τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην δὲν θὰ ἐκαιολόγει οὐδεμίαν ἀνησυχίαν. Ἐὰν δὲ τὸ πράττω τώρα, τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς μεταβολὴν τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς θέσεως, ἀλλὰ διότι παρελθούσης τῆς τελευταίας διεθνοῦς κρίσεως θεωμαι νὰ ὁμιλήσω χωρὶς νὰ παρεξηγηθῶ.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν ζητεῖ τίποτε ἀπὸ κανένα ἄλλο κράτος, οὐδὲ δὲ ἐπιθυμία αὐτῆς εἶνε ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης καὶ ἡ ἀνάπτυξις καλῶν σχέσεων μεθ' ὅλων τῶν κρατῶν.

Αἱ ἰδιαίτεραι ἐγκάρδιοι σχέσεις της μετὰ τῶν φίλων καὶ συμμάχων κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως εἶνε τοῖς πᾶσι γνωσταί, διατηροῦνται δὲ ἀναλλοίωτοι καὶ ἀκλόνητοι.

Ὁ μετὰ τῆς φίλης καὶ συμμάχου Τουρκίας ἰδιαίτερος τῆς Ἑλλάδος σύνδεσμος εἶνε ἐπίσης γνωστὸς εἰς ἅπαντας, δύναμαι δὲ νὰ διαβεβαιώσω ὅτι καὶ τώρα ὅπως καὶ πρὶν εἶνε ἀδιάσπαστος.

Μὲ τὴν Βουλγαρίαν μᾶς συνδέει ἡ συμφωνία τῆς Θεσσαλονίκης, ἐπὶ τῆς ὁποίας βασίζομεν τὰς καλλιτέρας ἐλπίδας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν στενωτέρων σχέσεων καὶ δὲν ὑπομένει τίποτε ἕτερον ἐνκερμές μετ' αὐτῆς παρὰ ἡ ρύθμισις τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ζητημάτων.

Ἀλλὰ ὅπως ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν τίποτε ἀπὸ κανένα οὔτε καὶ κανεὶς ζητεῖ τίποτε ἀπὸ ἡμᾶς εἰμὴ τὴν φιλίαν μας.

Ἀξιώσεις ἐνοχλητικὰς διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν ἐκυκλοφόρησαν οὐδὲ εἰς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον. Ἄλλωστε τοιαῦτα πολὺ εὔκολα καὶ εἰρηνικῶς ἐπιδιωκόμενην ἡ Ἑλλὰς θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Ἀλλὰ ἐπαναλαμβάνω ὅτι τοιαῦτα περίεργα δὲν ὑφίστανται. Συνεπῶς οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ διαβλέπουν ἡσύχως ἐντὸς τῶν συνόρων μας καὶ νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰ εἰρηνικὰ των ἔργα ἀπολύτως ἀσφαλεῖς, ὄχι μόνον διὰ τὰ σοβαρώτατα ἐφόδια ἀμύνης ποὺ ἔχουν ἀποκτήσει καὶ δυσχερέστατα μᾶς ἐπιβάλουν εἰς τὰ σύνορα